

ДНЕВНИКЪТЪ

(стенографски)

на

XIII^{то} обикновено Народно събрание.

Четвърта редовна сесия.

XXVI заседание, срѣда, 22 ноемврий 1906 г.

(Открито отъ прѣседателя г. Д-ръ П. Гудевъ, въ 2 ч. и 45 м. слѣдъ пладне.)

Прѣседателъ: (Звъни) Ще се прочете списъкътъ на г. г. народнитѣ прѣдставители.

Моля секретаря г. Момчиловъ да го прочете.

Секретарь Д-ръ И. Момчиловъ: (Прочита списъкътъ. Отсъствуватъ г. г. народнитѣ прѣдставители: Л. Ангеловъ, И. Андоновъ, А. Антоновъ, А. Арсениевъ, Ж. Бакаловъ, Х. Балабановъ, Х. Бояджиевъ, Т. Бърдаровъ, Д-ръ С. Възвъзовъ, Л. Георгиевъ, И. Гешовъ, Л. Дановъ, С. Дацовъ, К. Емурловъ, Г. Ивановъ, К. Илиевъ, Ю. Йоновъ, Д. Коджабашовъ, П. Козаровъ, М. Месудовъ, Д. Милковъ, И. Миховъ, Н. Обрѣтеновъ, П. Пановъ, С. Пасаровъ, Р. Петровъ, П. Савовъ, О. Сали-бейовъ, Х. Сапунджиевъ, П. Сирака, Е. Славовски, Д-ръ П. Табуриновъ, В. Тодоровъ, А. Хамзовъ, Д. Христовъ, Х. Чакмаковъ, Д-ръ В. Черневъ, Д. Черневъ, Т. Шипковъ, Г. Шойдевъ, Т. Шунтовъ и С. Юсеип-бейовъ.)

Прѣседателъ: Отъ 189 души народни прѣдставители, присѣдствуватъ 147. Има, слѣдователно, законното число, затова обявявамъ заседанието открито.

Прѣди да пристѣпимъ къмъ разглеждане на дневния редъ, има да съобща на Народното събрание, че бюрото е разрѣшило отпущкъ на слѣдующитѣ народни прѣдставители: на Балбунарския г. К. Емурловъ — 5 дена, на Чирпанския г. Д. Милковъ — 3 дена, на Османпазарския г. М. Месудовъ — 8 дена и на Разградския г. Х. Сапунджиевъ — 10 дена.

Постѣпило е отъ Министерството на търговията и земледѣлието едно отношение, № 3.493 отъ 21 того, съ което прѣпраща законопроектъ за Българския търговско-промишленъ музей въ София, който ще се раздаде на г. г. народнитѣ прѣдставители и ще

се тури на дневенъ редъ, когато рѣши Народното събрание.

Ще пристѣпимъ къмъ разглеждане на дневния редъ. На първо мѣсто имаме: трето четене на законопроекта за измѣнение избирателния законъ.

Моля секретаря г. Кознички да го прочете.

Секретарь В. Кознички: (Чете)

„З а к о н ъ

за измѣнение избирателния законъ.

§ 1. Въ чл. 7 годината „1898“ се замѣня съ думата „всеѣка“.

§ 2. Въ чл. 10, п. 2, мѣсець „юлий“ се замѣня съ „юний“.

§ 3. Въ чл. 13 първиятъ редъ се заличава, а при думитѣ „по единъ екземпляръ“ се прибавя: „най-късно до 1 мартъ“.

§ 4. Въ чл. 19 думитѣ „най-късно до 10 априль“ се заличаватъ.

§ 5. Въ чл. 20 „думитѣ, най-късно до 20 априлий“ се замѣнятъ съ: „въ първото заседание на априлската редовна сесия“, а въ чл. 22 думитѣ „до края на мѣсець априлий“ се замѣнятъ съ: „до 15 априлий“.

§ 6. Въ чл. 23 вмѣсто „15 май“ се тура „20 априлий“, а вмѣсто „1 юний“ — „5 май“.

§ 7. Въ чл. 25 вмѣсто „15 юний“ се тура „20 май“.

§ 8. Въ чл. 26 вмѣсто „1 юлий“ се тура „1 юний“, а думитѣ „веднага подиръ окончателното имъ сключване“ се замѣнятъ съ: „и сщция день“.

§ 9. Въ чл. 29 между думата „при“ и думата „прѣглеждане“ се прибавя: „ежегодното“, а вмѣсто „1 юлий“ и на двѣтъ мѣста се тура „1 юний“.

§ 10. Въ чл. 130 при п. 1 думитѣ „чл. 47“ се прибавя: „п. п. 1, 3 и 4“, а слѣдъ п. 5 се при-

бавя: „държавнитѣ чиновници, както и всички лица, които получаватъ заплата отъ общината, окръга и държавата, освѣнъ членоветѣ на постоянната комисия.“ Забѣлѣжката подъ същия членъ се заличава.

§ 11. Слѣдъ чл. 134 се прибавя новъ чл. 135: „Ако за запазване реда въ врѣме на избора е нужно войска (чл. 100), тя се отпуща само по искане отъ Министра на вътрѣшнитѣ работи, къмъ когото се обръщатъ мѣстнитѣ власти или прѣдсѣдателитѣ на бюрата.“

§ 12. Чл. 135 става 136, а слѣдъ чл. 136, който става 137, се прибавятъ слѣднитѣ два нови члена:

Чл. 138. Сѣдѣтъ се произнася както за правилността на избора, така и за избранитѣ лица, и ако нѣкое отъ тѣхъ не отговаря на изискванията на закона (чл. чл. 129 и 130), изключава го и го замѣстя съ оня, който иде по редъ по числото на полученитѣ гласове. Замѣстянето се допуска, само ако кандидатътъ, който иде по редъ, е получилъ поне половината отъ най-малкото гласове, дадени за лицата, получивши вишегласие въ околията; въ противенъ случай, съвѣтъ остава съ толкова членове, колкото отговарятъ на изискванията на закона, ако сж повече отъ половината на опрѣдѣленото за окръга число, а ако сж половината или по-малко, съвѣтътъ се разтуря и се назначаватъ нови избори. Ако намѣри за нужно, сѣдѣтъ може да делегира одного отъ членоветѣ си или отъ кандидатитѣ за сѣдебна длѣжностъ, за да направи анкета на избора или да събере свѣдѣния на самото мѣсто.

Чл. 139. Опрѣдѣлението на сѣда се изпраща до окръжния управителъ, който отъ своя страна го изпраща Министру на вътрѣшнитѣ работи за издаване нужния указъ (чл. 140). Едновременно съ това окръжниятъ управителъ съобщава съ обявление на населението въ окръга, кои лица сж провъзгласени за окръжни съвѣтници.

Който избирателъ намѣри, че нѣкое лице неправилно е прогласено, или е изключено безъ законни причини, може да се отнесе до сѣда въ течение на 20 дена отъ издаване обявлението на окръжния управителъ, за да поиска поправяне грѣшката. Същото право има и окръжниятъ управителъ. Обаче това не спира утвърдението на избора, а въ случай че сѣдѣтъ уважи обжалването, издава се допълнителенъ указъ. По същия начинъ постѣпва сѣдѣтъ и ако послѣ нѣкое отъ утвърденитѣ лица изгуби правото на избираемъ (чл. 131).

§ 13. Въ чл. 137, който става 140, думитѣ „това опрѣдѣление“ се замѣнятъ съ: „опрѣдѣлението на сѣда“.

§ 14. Въ чл. 138, който става 141, вмѣсто „10 сѣщи“ се туря „20 сѣщи“, втората му половина, която се начева съ думитѣ „сесията може . . .“, се изхвърля, а слѣдъ това се прибавя новъ чл. 142: „На мѣстото на излъзълъ членъ утвърдява се оня отъ кандидатитѣ на сѣщата околия, който е добилъ въ врѣме на избора най-много гласове подиръ

утвърденитѣ членове. Това се продължава дотогава, докогато има кандидати, които сж получили поне половината отъ най-малкото гласове, дадени за първоначално утвърденъ членъ, и докогато не сж излъзли отъ съвѣта половината или повече отъ първоначално утвърденитѣ членове (чл. 138).

§ 15. Въ чл. 139, който става 143, при думитѣ „народни прѣдставители“ се прибавя: „и окръжни съвѣтници“.

§ 16. Чл. чл. 140 и 141 ставатъ 144 и 145, а чл. 142, който става 146, се измѣня така: „Разпорежданията на чл. чл. 129—132 включително, относително избираемостта за членове на окръжнитѣ съвѣти, се приспособяватъ и при избиране членове на общинскитѣ съвѣти, при което п. 5. отъ чл. 130 се измѣня тѣй: „членоветѣ на постояннитѣ окръжни комисии, държавнитѣ чиновници, както и всички лица, които получаватъ заплата отъ общината, окръга и държавата, освѣнъ кметоветѣ и тѣхнитѣ помощници.“

Забѣлѣжка 1. Въ села съ население до 500 души несвѣстимостта, поради роднинство, се простира до втория поясъ включително, т. е. не могатъ да бждатъ въ единъ съвѣтъ само баща и синъ и брати.

Забѣлѣжка 2. Допуща се, щото въ селскитѣ общини най-много $\frac{1}{2}$ отъ членоветѣ на съвѣта да бждатъ не книжовни. Кметътъ и помощникътъ му, обаче, задължително трѣбва да бждатъ книжовни.

§ 17. Чл. 143 става 147, а въ чл. 144, който става 148, при думитѣ „чл. 134“ се прибавя „и 135“.

§ 18. Чл. 145 се заличава, а чл. чл. 146 и 147 ставатъ 149 и 150.

§ 19. Чл. 148 става 151 и се измѣня така: „Провѣрката на общинскитѣ избори, както и събирането гласове по секции и прогласяване избранитѣ става отъ окръжния сѣдъ. Изборитѣ книжа се внасятъ въ окръжния сѣдъ най-късно слѣдъ една недѣля отъ деня на избора, а той е длѣженъ да ги разгледа и се произнесе въ течение на единъ мѣсець, ако изборитѣ сж всеобщи за всички общини, и въ течение на една недѣля, ако изборитѣ сж частични, за една или нѣколко общини. Чл. чл. 136, 137, 138, 139, 140 и 142 се прилагатъ и къмъ общинскитѣ избори, съ изключенията, показани по-долѣ.“

§ 20. Чл. 149 става 152 и се измѣня така: „За прогласенитѣ отъ сѣда съвѣтници (чл. 138) окръжниятъ управителъ обявява само въ надлежната община.“

§ 21. Къмъ чл. 150, който става 153, се прибавя слѣдната нова алинея: „Постановлението за градскитѣ избори окръжниятъ управителъ праща Министру на вътрѣшнитѣ работи, за да постѣпни споредъ чл. 140.“

§ 22. Чл. чл. 151—180 ставатъ 154—183.“

Прѣдсѣдателъ: Който приема изцѣло прочетения законопроектъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Ще пристѣпимъ къмъ разглеждане слѣдующата точка отъ дневния редъ — трето четене на законо-

проекта за допълнение на закона за задграничните паспорти.

Моля секретаря г. Кознички да го прочете.

Секретарь В. Кознички: (Чете)

„З а к о н ъ

за допълнение на закона за задграничните паспорти.

Членъ единственъ. Къмъ чл. 17 отъ закона за задграничните паспорти се прибави слѣдната нова алинея:

По рѣшение на Министерския съветъ, Министерствъ на вътрѣшнитѣ работи може да нареди да не се издаватъ паспорти на български подданици работници, които отиватъ въ Америка. Който, въпрѣки такава наредба, отиде въ Америка безъ паспортъ, или съ паспортъ на чуждо име, или най-сетнѣ съ паспортъ на свое име, по издаденъ за друга страна, наказва се съ запитане до три мѣсеца или съ глоба до триста лева.“

Прѣсѣдателятъ: Който приема изцѣло прочетения законопроектъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Ще пристѣпимъ къмъ разглеждане на слѣдующата точка отъ дневния редъ — одобрение прѣдложението за отпускане, подъ разписка, на канцеларията на Народното събрание 165.000 л., потребни за разни разходи на четвъртата редовна сесия.

Моля секретаря г. Кознички да го прочете.

Секретарь В. Кознички: (Чете)

„Изложение на мотивитѣ

върху прѣдложението за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, сумата 165.000 л., потребни за разноси на четвъртата редовна сесия.

Понеже третата редовна сесия отъ XIII-то обикновено Народно събрание бѣше продължена и прѣз текущата година, то часть отъ гласуванитѣ кредити въ бюджета за тази година на Върховното правителство по глава III, § § 5, 6 и 14 бѣха изразходвани още тогава за надлежитѣ цѣли, вслѣствие на което кредититѣ на казанитѣ параграфи нѣма да бѣде достатъченъ за нуждитѣ на тази-годишната четвърта редовна сесия на XIII-то обикновено Народно събрание. Тая е, г-да народни прѣдставители, причината, за да внесе въ Народното събрание настоящето прѣдложение, което моли да го разгледате и гласувате часъ по-скоро. Гласуваната сума ще се прѣдвиди въ бюджета на Върховното правителство за идущата година, т. е. ще влѣзе въ баланса на тоя бюджетъ и ще се изразходва по установения редъ.

София, октомврий 1906 г.

Министъръ на финанситѣ: Л. Паяковъ.

Прѣдложение

за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, 165.000 л., потребни за разни разходи на четвъртата редовна сесия.

Членъ единственъ. Разрѣшава се да се отпуснатъ подъ врѣменна разписка на канцеларията на Народното събрание сумата 165.000 л., потребни за разноси на четвъртата редовна сесия отъ XIII-то обикновено Народно събрание, а именно: 120.000 л. за дневни пари на народнитѣ прѣдставители, 7.000 л. за пѣтти пари на сѣщитѣ и 38.000 л. за врѣменни стенографи, коректори, писари и други служащи съ заплата и възнаграждение. Цѣлата тая сума да се прѣдвиди въ бюджета за идущата година подъ особенъ параграфъ и да се оформи по общеприетия редъ.“

Прѣсѣдателятъ: Който приема по принципъ прочетеното прѣдложение да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

П. Кескиновъ: Да стане сега и второто му четене.

Прѣсѣдателятъ: Има прѣдложение да стане веднага второто му четене. Който приема това прѣдложение да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Моля секретаря г. Кознички да го прочете.

Секретарь В. Кознички: (Чете)

„З а к о н ъ

за отпускане на канцеларията на Народното събрание, подъ разписка, 165.000 л., потребни за разни разходи на четвъртата редовна сесия.“

Прѣсѣдателятъ: Който приема заглавието на прочетения законопроектъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Секретарь В. Кознички: (Чете)

Членъ единственъ. Разрѣшава се да се отпуснатъ подъ врѣменна разписка на канцеларията на Народното събрание сумата 165.000 л., потребни за разноси на четвъртата редовна сесия отъ XIII-то обикновено Народно събрание, а именно: 120.000 л. за дневни пари на народнитѣ прѣдставители, 7.000 л. за пѣтти пари на сѣщитѣ и 38.000 л. за врѣменни стенографи, коректори, писари и други служащи съ заплата и възнаграждение. Цѣлата тая сума да се прѣдвиди въ бюджета за идущата година подъ особенъ параграфъ и да се оформи по общеприетия редъ.“

Прѣсѣдателятъ: Който приема прочетения членъ единственъ на законопроекта да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Ще пристѣпимъ къмъ разглеждане слѣдующата точка отъ дневния редъ — одобрение рѣшението на

Министерския съвѣтъ за приемане на държавна служба по вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията нѣколко инжинери чужденци.

Моля секретари г. Кознички да го прочете.

Секретаръ В. Кознички: (Чете)

„Р ѣ ш е н и е

за приемане на държавна служба по вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, инжинеритѣ чужденци: Войта Збраславски, Францъ Кужель, Йозефъ Вейшицки, Йоханъ Комарекъ, Отакаръ Петричекъ, Вацлавъ Лукашъ, Августъ Карнетъ, Леонардъ Скучекъ, Францъ Байеръ и Владиславъ Диринкъ.

Чл. 1. Одобрява се да се приематъ на държавна служба по вѣдомството на Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, отдѣлене за мостове и шосета, съ контрактъ за три години, слѣднитѣ инжинери чужденци, а именно:

- 1) Войта Збраславски,
- 2) Францъ Кужель,
- 3) Йозефъ Вейшицки,
- 4) Йоханъ Комарекъ,
- 5) Отакаръ Петричекъ,
- 6) Вацлавъ Лукашъ,
- 7) Августъ Карнетъ,
- 8) Леонардъ Скучекъ,
- 9) Францъ Байеръ и
- 10) Владиславъ Диринкъ.

Чл. 2. Приемането на държавна служба на горѣ споменатитѣ да стане по условията, прѣдвидени въ заключенитѣ съ тѣхъ контракти и въ височайшия указъ подъ № 24 отъ 19 февруарий 1906 г.

Чл. 3. Опълномощава се Министерствътъ на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, слѣдъ изтичането на контрактния срокъ, или прѣзъ течение на него, да уволни всичкитѣ, или само ония отъ тѣхъ, които заслужатъ това; или пъкъ, ако нуждата изисква, да продължи срока на службата имъ за новъ периодъ, като за това добие надлежното разрѣшение отъ Народното събрание.“

Прѣдсѣдателътъ: Който одобрява прочетеното рѣшение на Министерския съвѣтъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Ще пристѣпимъ къмъ слѣдующата точка отъ дневния редъ — одобрение рѣшението на Министер-

ския съвѣтъ за плащане пѣтни и дневни пари безотчетно на инженерския персоналъ по службата на мостове и шосета и благоустройството при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

Моля секретаря г. Кознички да го прочете.

Секретаръ В. Кознички: (Чете)

„Р ѣ ш е н и е

за плащане пѣтни и дневни пари безотчетно на инженерския персоналъ по службата на мостове и шосета и благоустройството при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията.

Членъ единственъ. Одобрява се височайшиятъ указъ подъ № 61 отъ 12 май 1906 г. и докладътъ му отъ 10 сѣпци № 6.692, съ които е постановено да се плащатъ пѣтни и дневни пари безотчетно на инженерския персоналъ по службата на мостове и шосета и благоустройството при Министерството на общественитѣ сгради, пѣтищата и съобщенията, въ размѣритѣ опрѣдѣлени отъ XIX-то, XLVI-то и IX-то постановления на Министерския съвѣтъ, взети въ засѣданията му отъ 1 февруарий, 17 мартъ и 21 априлий 1906 г., протоколи подъ № № 8, 22 и 31.“

Прѣдсѣдателътъ: Който приема прочетеното рѣшение на Министерския съвѣтъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Съ това се изчерива дневниятъ редъ за днешното засѣдание.

Засѣдание ще имаме утрѣ.

На първо мѣсто на дневенъ редъ ще имаме: отговоритѣ на г. г. министритѣ на направенитѣ запитвания и на второ мѣсто ще се постави...

Министъръ-прѣдсѣдателъ Д. Петковъ: Законопроектътъ по Министерството на правосъдието за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ наказателния законъ.

Прѣдсѣдателътъ: ... на второ четене законопроектътъ за измѣнение и допълнение на нѣкои членове отъ наказателния законъ.

Който приема този дневенъ редъ да си вдигне рѣката. (Болшинство) Приема се.

Засѣданието се вдига.

(Вдигнато въ 3 ч. и 10 м. слѣдъ пладне.)

Прѣдсѣдателъ: Д-ръ П. Гудевъ.

Подпрѣдсѣдатели: { Д. Петковъ.
И. Халачовъ.

Секретари: { Д-ръ И. Момчиловъ.
В. Кознички.

Началникъ на Стенографското бюро: Т. Гълъбовъ.